

توزیع ناعادلانه امکانات آموزشی در مدارس ایران

چه نحوی است؟ چرا مدارس فرادستان با مدارس فرودستان تفاوت دارد؟ و اینکه چرا معلمان خوب، عمدتاً در مدارس فرادستان خدمت می کنند؟ در این میان یکی از شاخص ها، میزان امکانات و تجهیزات آموزشی است. به این خاطر که تفاوت بسیاری در بین مدارس از لحاظ برخورداری از امکانات آموزشی وجود دارد. این تفاوت نه تنها در میان مدارس دولتی و خصوصی وجود دارد بلکه در میان مدارس دولتی هم بسیار فاحش است.

به گفته بسیاری از صاحب نظران در امر آموزش در ایران، آموزش در نظام جمهوری اسلامی کالایی فرهنگی بیش نیست. آمارها از جمعیت بی سواد ده میلیون نفری حکایت می کنند؛ این در حالی است، شعار سردمداران جمهوری اسلامی همواره بر این بوده است که، ایران را سراسر مدرسه می کنیم! شاید ایران را سراسر مدرسه کرده باشند اما نتایج و آمار و ارقام نشان دهنده ی این حقیقت هستند که سیستم آموزشی جمهوری اسلامی از تبعیض ها و ناعادلتی های موجود در کل سیستم جمهوری اسلامی در امان نمانده است و کارایی آن روز به روز بیشتر زیر سوال می رود.

وجود پنج نوع مدرسه دولتی با امکانات آموزشی متفاوت چه از لحاظ کمی و چه از لحاظ کیفی، یک نوع تراژدی است. در این میان تنها یک نوع از این مدارس دولتی، که مدرسه دولتی عادی است، حق دریافت شهریه را ندارند که متأسفانه با توجه به اینکه دولت در پرداخت سرانه آنها به دلیل مشکلات اقتصادی با مشکل مواجه است، حتی این مدارس هم به ناچار مبلغی را تحت عنوان کمک به مدرسه از دانش آموزان و خانواده های آنان درخواست می کنند و طبق اخبار شنیده شده گاهاً در صورت پرداخت نکردن آن، دانش آموز را از ادامه تحصیل محروم می نمایند.

سایر مدارس دولتی مجازند تا سقف چهار میلیون و نهصد هزار تومان شهریه دریافت کنند. در مدارس غیر دولتی هم با توجه به امکانات فراهم شده هزینه های شهریه لگام گسیخته اند و از شهریه های چند ده میلیونی سخن گفته می شود. همین تبعیض های آموزشی و ناعادلتی ها در دسترس بودن امکانات آموزشی در مرحله

ادامه در ۵

آرام ظاهری

بی شک ایران به عنوان یکی از کشورهای پرجمعیت در خاورمیانه، دارای دستگاه آموزشی ای است که سالانه چندین میلیون دانش آموز در آن به تحصیل می پردازند و در این میان نبود امکانات آموزشی مناسب و استاندارد در اکثر مدارس و توزیع ناعادلانه امکانات آموزشی استاندارد و به روز در بین آنها، جایی برای بحث و نقد موشکافانه می گذارد. از همین جهت با بررسی این موضوع به دنبال عوامل و دلایل این چنین بحران هایی خواهیم بود که گویا مسئولان مربوطه نه چندی برای دیدن و نه گویی برای شنیدن آن دارند و با وعده وعیدهای بدور از پایبندی و عمل کردن به آنها روزگار می گذرانند. امروزه علاوه بر فرسودگی بافت ساختمانی و وسایل آموزشی در مدارس شاهد توزیع ناعادلانه امکانات آموزشی در بین مدارس هستیم که یکی دیگر از مشکلات مهم در راه تحصیل دانش آموزان و خانواده های آنهاست. همانگونه که گسترش متوازن و عادلانه امکانات آموزشی برای تمامی دانش آموزان امری ضروری است، به وجود آوردن زیرساخت های لازم برای توسعه و پیشرفت امکانات آموزشی هم امری کاملاً ضروری می باشد که متأسفانه نظام آموزشی در جمهوری اسلامی در تمامی آنها، اعم از زیرساخت ها و تهیه امکانات لازم برای آموزش صحیح، پویا و با بازده مثبت شکست خورده است؛ چراکه گزارش ها حاکی از آن است هر سال سطح سواد پذیرفته شدگان دانشگاهها که همان دانش آموزان مدارس ایران هستند، پایین و پایین تر می آید و این روند در کاهش بار علمی دانشگاهها و همچنین افزایش انسانهایی با مدرک تحصیلی بالا ولی کم سواد که دچار توهم علم زدگی شده اند، خواهد شد.

به دینار کمبود و توزیع ناهمگون امکانات آموزشی در اکثر مدارس کشور شاهد افت کیفیت آموزشی و

فرصت های نابرابر در مدارس برای دانش آموزان، به فرصت های نابرابر در دسترسی به آموزش عالی و سپس به فرصت های نابرابر در دسترسی به مشاغل برای آنها منجر شده و نابرابری از نوع تبعیض را در نظام اجتماعی نهادینه می سازد.

مدارسی غیر ایمن و بعضاً کپری که شرایط جوی نامساعد به راحتی موجب تعطیلی آنها می شود. دانش آموزان استان ها و شهرستان های حاشیه ایران را در نظر بگیرید که حتی با صرف هزینه های چند صد هزار تومانی در ماه برای مدارس دولتی عادی که طبق ماده سی ام قانون اساسی بایستی تحصیل در آنها رایگان باشد، از برخورداری از ابتدایی ترین امکانات مناسب آموزشی مانند وسایل صمعی و بصری، آزمایشگاه های ایمن و استاندارد و به روز، کتابخانه های فعال و کارگاه های کامپیوتری و ... محروم هستند.

با در نظر گرفتن چند شاخص می توان نشان داد نا برابری در آموزش به چه معناست. به عنوان مثال میزان بهره مندی طبقات مختلف جامعه از آموزش در چه حدی است؟ و اینکه کیفیت آموزش در بین مدارس به

دسترسی به مشاغل برای آنها منجر شده و نابرابری از نوع تبعیض را در نظام اجتماعی نهادینه می سازد. به عنوان مثال هنگام سخن گفتن از تحصیلات دانش آموزان، بحث مدارس دولتی و غیر دولتی (خصوصی) به میان می آید، و همین مدارس خصوصی نمادی از وجود تبعیض و نابرابری قلمداد می شود. یکی از مسئولان نظام آموزشی جمهوری اسلامی در مصاحبه با خبرگزاری مهر می گوید: محدود مدارس خصوصی نمادی از وجود تبعیض و نابرابری قلمداد می شود. یکی از مسئولان نظام آموزشی جمهوری اسلامی در مصاحبه با خبرگزاری مهر می گوید: محدودیت امکانات آموزشی در سطوح مختلف تحصیلی به صورت سلیقه ای، مدیریت و ایجاد شده است و این باعث تخصیص حقوق آموزشی و ایجاد محدودیت آموزشی میشود؛ اگرچه سخنان این مقام آموزشی در تایید وضع اسف بار موجود دور از حقیقت نیست، اما نبود برنامه و چشم انداز روشن در جهت رفع تبعیض های

شعار سردمداران جمهوری اسلامی همواره بر این بوده است که، ایران را سراسر مدرسه می کنیم

آموزان عشایر و روستایی ای را در نظر بگیرید که در فصول سرد و گرم از وسایل گرمایشی و سرمایشی بهره مند نیستند و گاهاً کیلومترها با پای پیاده خود را به مدارس کاه گلشان می رسانند؛

همچنین پایین آمدن سطح سواد دانش آموزان خواهیم بود و این امر نشان دهنده اهمیت و جایگاه خاص امکانات آموزشی در بالا بردن سطح سواد دانش آموزان و تسهیل امر آموزش با بازده مثبت است. بنابراین می توان گفت بررسی و کند کاو درباره ی موضوعاتی چون کمبود فضای آموزشی، کمیت و کیفیت امکانات آموزشی و نحوه توزیع آن بسیار مهم و موضوعی غیرقابل چشم پوشی است.

به گفته خبرگزاری های ایران، بیش از ۲۰ نوع مدرسه در نظام آموزشی جمهوری اسلامی وجود دارد. که هر کدام از این مدارس با توجه به نوعی که دارند، متعلق به طبقه خاصی از جامعه هستند. برخی از منابع خبری در ایران از این حکایت می کنند که، تقسیم بندی تنوع مدارس در نظام آموزشی جمهوری اسلامی از مرز تقسیم بندی های درآمدی و پایگاه اقتصادی خانواده ها فراتر رفته و به تقسیم بندی های منزلتی و تقسیم بندی بر پایه قدرت سیاسی و نظامی و تفاوت گروه های اجتماعی سرایت کرده است. آری در جامعه ای طبقاتی، تحصیل در نظام آموزشی طبقاتی دور از انتظار نیست و این پدیده شوم

دیر یا زود پیامد های ویرانگری را در جامعه به جای خواهد گذاشت. همین فرصت های نابرابر در مدارس برای دانش آموزان، به فرصت های نابرابر در دسترسی به آموزش عالی و سپس به فرصت های نابرابر در

گسترده در نظام آموزشی جمهوری اسلامی، از محدود حقایقی است که مسئولان نظام به آن پی نبرده اند و یا اینکه نمی خواهند به آن پی ببرند. برخورداری از فضا و امکانات